

Aldizkarian lanak argitaratzeko bidea

Zure jarduera esparrua edozein dela ere, BAT aldizkariko irakurleontzat ekarpena izango dela uste baldin baduzu, zabalik duzu aldizkariko atea. Lanak idatzi eta aurkezteko irizpideak honakoak dira:

Luzera. Aldizkarian bi motatako testuak argitaratzen dira: artikulua akademikoak eta liburu-aipamenak. Artikuluen kasuan 30.000 karaktere inguruko luzera izango dute eta erreseinen kasuan, aldiz, 10.000 karaktere inguru.

Laburpena. Artikuluen kasuan, testuarekin batera, bere edukiaren laburpen bat erantsi behar da (gehienez 1000 karaktere, 10 lerro mekanografiatu gutxi gora-behera). Aldizkariak ingelesera itzuliko du laburpena eta bi hizkuntzotan emango du artikulua hasieran, eta baita interneten ere. Liburu-aipamenei kasuan ez da laburpenik argitaratuko.

Hitz gakoak. Artikuluen kasuan, hari lotzen zaizkion lau/sei hitz gako emango ditu egileak sailkatze eta bilaketa automatikoak errazteko asmoarekin.

Erreferentziak eta oharrak. Ahal izanez gero, erreferentzia guztiak testu barnean txertatuko dira, artikulua bukaerako bibliografiarekin lotuz. Oharrak, izatekotan, zenbaturikoak izango dira, eta zerrenda osoa artikulua amaieran emango da.

Aipamen bibliografikoak. Testuaren baitan egilearen deitura eta lanaren argitaratze urtea adieraziko da parentesi artean; demagun: "(Odriozola 1998)".

Lanaren amaieran, bibliografia erantsiko da, oinarrizko eredu honi jarraituz:

Odriozola, J. M. (1998). *Hizkuntza, kultura eta gizartea*. Bilbo, Euskaltzaindia.

Zalbide, M. (2007). "Pedagogoa Batzar Nagusietan", *Euskera*, 52: 61-157.

Zuazo, K. (2000). Mendebaldeko euskara, in Zuazo, K. (2000): *Euskararen senda belarrak*. Irun, Alberdania (63-126).

Irudiak. Lanak irudi, taula, edo grafikorik balu, artikulua txertatzeaz gain, irudi bakoitza jatorrizko formatuan atxikita bidaliko da.

Kolorea. Lan guztiak zuri-beltzean izango dira: bai taulak, grafikoak, eta baita irudiak ere.

Zuzenketa. Komenigarria da lana aldizkarira igorri aurretik behar diren zuzenketa ortografiko eta estilistikoak egitea. Arazo berezirik balego aldizkariaren koordinatzaileak horren berri emango dizu eta lanerako metodologia bat proposatuko.

Epeak: Aldizkariaren koordinatzailearen eta egilearen artean lana eskuratu eta argitaratzeko epea adostuko da.

Egilearen erreferentzia. Lana egin duenaren izen-deituraz gain bere jarduera profesionala eta helbide elektronikoa adieraziko dira.

Lanak bidaltzeko helbidea. Egileak BAT Aldizkariko Argitalpen Batzordearen esku jarriko ditu artikulua zein erreseinak, Soziolinguistika Klusterraren helbide postala zein elektronikoa erabiliz.

Hitzaurre gisa

“Osasuna eta hizkuntza” UPV/EHUko Uda Ikastaroetako jardunaldiak

Jon Zarate Sesma

UPV/EHUko Euskararen arloko errektoreordea
jon.zarate@ehu.eus

Xabier Arauzo Uriarte

Osakidetzako Euskara Zerbitzu Korporatiboko burua
xabier.arauzouriarte@osakidetza.eus

BAT aldizkariaren ale monografiko honetan jasotzen diren artikuluek abiapuntua dute 2017 urtean ekainaren 27 eta 28an egin zen Euskal Herriko Unibertsitatearen Osasuna eta Hizkuntza¹ izeneko udako ikastaroan. Bertan parte hartu zuten zenbait hizlari hautatuen interbetzioetatik abiatuta osatu dira artikulua. Udako ikastaro horren ernamuina Euskal Herriko Unibertsitatearen eta osasun arloko profesionalen arteko lankidetzatza izan da eta Osakidetzako Giza Balideetako zuzendaritzaren babesa izan du.

Euskararen normalizazioak aurrerapauso handiak eman ditu azken hamarkadetan, hainbat arlotan: kazetaritzan, literaturan, sorkuntzan... . Gauzak horrela, etorkizunean, goi mailako profesional gehienak, erantzunkizun handiko lanpostuak eskuratuko dituztenak, geroako liderrak, euskaraz ere lan egiteko gai izango dira. Baina bistan

da horrek ez duela berez lan mundua euskaldunduko. Bide horretan hondar aletxoak jarri nahian, antolatu genituen UPV/EHUko Uda Ikastaroen barnean “Osasuna eta hizkuntza” jardunaldiak.

Euskara eta osasungintza hitzen elkarketak esparru zabal-zabala hartzen du bere baitan eta argitalpen monografiko honen izenburua irakurrita, eman lezake gaia bere osotasunean aztertu dela, ikuspegi integral batetik, gaia osatzen duten zati guztien azterketa eginda. Artikulu hauen helburua ezin da izan, ordea, euskara eta osasungintza gaiaren inguruko hausnarketa orokorra, ikuskera integrala duena, batetik, euskarak duen esparru geografiko osoa, zabala eta anitza kontu hartu ez delako –herrialde eta autonomia erkidego ezberdinak–, eta bestetik osasungintzaz ari garenean, osasun zerbitzu publikoek ari garelako gehienetan; ez ohi dugu kontuan hartu zerbitzu sanitarioen hornidura pribatua, ez Osasun Sailak kontratatutakoa (zerbitzu kontzertatuak) ezta herritarrek aseguru pribatuen bidez edota

zuzenean haien poltsikoko dirutik ordaindutakoa, eta kontuan izan behar dugu zerbitzu sanitarioen hornidura pribatuak osasun gastuen %31,8 suposatzen duela².

Guztiarekin ere, irakurleak esku artean duen artikulu-sorta honetan jaso dira modu bate-ratuan aldizkari espezializatu batean euskarak osasungintzan duen egoeraren orain arteko deskribapen zehatz eta zabalena; eta euskarak osasungintzan presentzia eta erabilera handiagoa izateko eragiten duten faktoreen deskribapen osatuena.

Osakidetzan gogotsu ari dira lanean, besteak beste, irudia eta komunikazioa, kanpo-harremanak, barne-harremanak, hizkuntza-kudeaketa, eta hizkuntza-eskakizunak, lehen-tasunak eta derrigortasun-datei dagokionez. Baina oraindik bada hutsune garrantzitsu bat: hizkuntza eta osasun-arreta elkarren-gandik urruti daudela, eta erabat lotuta egon beharko lukete, jakinda eremu elebidun batean bizi garela eta osasun-arreta pazientean zentratutikoa izan behar dela.

“La langue a été décrite comme la technologie la plus indispensable à la médecine, soit le principal instrument pour assurer sa pratique. S’il ne s’agissait pas de la langue, le travail des médecins et des vétérinaires serait pratiquement identique.”.

“Hizkuntza medikuntzarako teknologiarik garrantzitsuena bezala deskribatua izan da, praktikarako tresnarik garrantzitsuena. Hiz-

kuntzagatik ez balitz, medikuaren eta albai-tariaren lanaren artean ez litzateke diferen-tziarik egongo.”.

(Dr. Sarah Bowen. School of Epidemiology, Public Health and Preventive Medicine, University of Ottawa).

Bidean aurrera egiteko hizkuntzarekiko kontzientzia nahitaez piztu eta bultzatu behar da. Hizkuntzak pertsonengan eta osasun-arretan duen garrantziaz jakitun izan behar dira profesionalak; pertsonen beharrak eta gogobetetasuna kontuan hartuko duten profesionalak behar dira. Hizkuntza kontzientziak eragile guztien sentiberatzea eta inplikazioa eskatzen du: osasun-langileak, kudeatzaileak eta erabiltzaileak. Euskal Herrian ere ebidentzia zientifikoak behar ditugu eta tabernetatik atera behar dugu « *mediku euskaldun vs mediku on* » eztabaida.

Aipatutako helburuak bete daitezen eta osasungintzaren euskalduntze prozesuan lagundu nahian, eremu ezberdinetan ari dira lanean Euskal Herriko Unibertsitateko irakasleak, ikertzaileak eta ikasleak. Azpimarra berezia merezi du, corpus espezializatuaren garapenean eta osasun arloko hizkuntza teknikoaren formakuntzan, Euskal Herriko Unibertsitateak eskura jartzen dituen hizkuntza-baliabideak. Guzti hauen artean, ezinbestean **Terminologia Sareak Ehunduz** (TSE) programa aipatu behar da. TSE programa behetik-gorako terminologia-plangintzan oinarritzen da eta terminologiaren estandarizazioari terminoek erabileran duten ezarpenari buruzko informazioa ematen diote.

Era berean, udako ikastaroan UPV/EHU n egin diren beste zenbait proiektu eta ikerketa aurkeztu dira :

- Terminologia euskaratzeko eta idazketan laguntzeko itzulpen automatikorako baliabideak sortzeko proiektua.
- Osasun-arretan irisgarritasuna, onargarritasuna eta efektibitatea bermatzeko hizkuntzarekiko kontzientziazioa ezinbestekoa dela frogatzen duten ikerketak.
- Osasun-sistemaren antolakuntzan eta plangintzan hizkuntza kontuan izateak normalizazioan duen garrantziaz jabetzeko ebidentziak mahai gainean jartzen dituen ikerketa.

UPV/EHUK gero eta osasun profesional gehiago prestatzen ditu euskaraz eta ekarpen hau oinarritzkoa da euskal osasun sistemaren euskalduntze prozesuan. Zifretara bagoaz, urtero osasun zientzietako graduetan 2200 ikasle inguru euskaraz formatzen ditu UPV/EHUK. Jardunaldietan, osasun arloko ikasleekin batera formazioan UPV/EHUK dituen mugen analisisia egin da eta muga horiek gainditu ahal izateko proposamenak jarri dira mahai gainean.

Nazioarteko saretzearen beharraz ere hitz egin zen jardunaldietan, gai honi leku berezia eskainiz. Atzerrian osasunean eremu elebidunetan lan egin eta ikertzen duten adituen parte hartzea ere izan genuen. Horrek mundu mailako eragile, ikertzaile eta erakundeekin elkarlanerako aukerak zabaltzen dizkigu, horren bitartez gure erakundeak

(UPV/EHU, Osakidetza eta gainontzeko gizarte-eragileak) hizkuntzaren eta arretaren normalizazioan aitzindariak eta erreferenteak izatea ahalbidetuz.

Amaitzeko, espero dezagun artikulua sorta hau, 2017 urtean UPV/EHUko Osasuna eta hizkuntza udako ikastaroarekin abiatutako bideari jarraituz, osasungintzan euskarak presentzia eta erabilera handiagoa izan dezan han-hor-hemen aurrera eraman diren praktika aurreratuen bilaketan eta ezarpenean lagungarri izatea. “*Osasuna eta hizkuntza*” gai honen inguruan Euskal Herrian antolatu den lehen ikastaroa izan da. Hizkuntza eta osasunaren arloan, ekarpen akademiko eta profesionala derrigorrezkoak dira. Unibertsitate, osasungintza eta euskalgintzaren arteko lanaren emaitza da BAT aldizkariaren ale hau. Izan dadila etorkizun oparo baten lehen urratsa.

Osasuna eta euskara monografiko honetako GUREAN atalean, gai desberdin bati loturiko artikulua bat ere argitara eman dugu, BAT aldizkarian ohikoa den bezala. Kasu honetan, 2017ko HAUSNARTU Euskal Soziolinguistika Sarietara Imanol Azkuek aurkezturiko *Euskara gara Zumaian?* lana eman dugu, gaur egun udal mailan gertatzen ari den euskararen aldeko aktibaziorako garrantzia izan dezakeen azterketa-modu gisa. Irakurle guztien intereskoa izango delakoan. •

OHARRAK

1. <https://www.uik.eus/eu/osasuna-eta-hizkuntza>
2. Euskal Autonomia Erkidegoari dagokion datua da, 2015 urtekoa. Iturria: INE, Encuesta de presupuestos familiares, 2014 urtea (barne hartzen ditu produktu, tresneria eta ekipamendu medikoak; zerbitzu medikoak; dentista zerbitzuak; ospitalez kanpoko zerbitzu paramedikoak; ospitaleko zerbitzuak eta gizarte babeseko zerbitzuak); ICEA, Seguro de Salud, 2014 urtea (barne hartzen ditu osasun arreta eta gastuen diru-itxultzea).